

empatec

Oud-wethouder Stella van Gent moest constant 'koorddansen' > 23

roze zaterdag

Op een goede pride-boot kan iedereen zichzelf zijn > 24-25

Meteen na de onthulling van het monument door Benno Troostwijk van de Joodse gemeenschap in Leeuwarden gingen mensen op zoek naar namen van familieleden. Op glazen platen staan er 544, het overgrote deel van de Joodse gemeenschap die in 1940 in de Friese hoofdstad in totaal zo'n 700 mensen omvatte. FOTO NIELS WESTRA

Joods monument: 'Nooit te laat om te herdenken'

MAARTEN PENNEWAARD

LEEUWARDEN Leeuwarden heeft 'eindelijk' zijn Joodse namenmonument. Toespraken van opperrabbin Binyomin Jacobs en burgemeester Sybrand Buma maakten indruk.

Het monument, op het pleintje voor de voormalige Joodse school nabij de Grote Kerk in de stad, telt de namen van 544 Joodse Leeuwarders die in de Tweede Wereldoorlog zijn omgebracht. „Het mag nooit meer gebeuren, wordt over de Holocaust gezegd. Als ik eerlijk ben heb ik mijn twijfels”, aldus Jacobs.

„Antisemitisme is een muterend virus. Corona krijgen we wel onder controle, maar antisemitisme niet. We mogen niet accepteren dat antisemitisme en antizionisme salonfähig worden. We moeten blijven waarschuwen”, zei de opperrabbin.

Jacobs prees het educatieve karakter van het project: scholieren van gymnasium Beyers Naudé beschreven het dagelijks leven van een aantal van de vermoorde Joden.

„Maar laten we nu even denken aan de 544 burgers uit Leeuwarden

'Mensen van hier, weggevoerd onder de ogen van bestuurders'

die zijn gedood. Vergast, vermoord, alleen om hun Joods zijn.” Onder de namen op de drie glazen zuilen – ontworpen door kunstenaar Saskia van Montfort – ook die van voorouders van Jacobs zelf. „Ik leg mijn hand op hun namen om ze te herdenken. Maar denk ook eens aan de namen op dit monument waar nooit meer iemand een hand op zal leggen, omdat iedereen is uitgeroeid.”

Het namenmonument is een uitvloeisel van het boek en de theatervoorstelling *De Joodse Bruiloft*, geschreven door journalist Auke Zeldenrust. Samen met regisseur Silvia Andringa en voorzitter Jorrit Volkert van het Bevrijdingsfestival Fryslân nam hij het initiatief voor het gedenkteken.

Onder de genodigden voor de onthulling was ook burgemeester Chaim Goldman van de Israëliëse

plaats Ra'an. De synagoge daar gebruikt sinds de jaren zestig religieuze voorwerpen uit het Leeuwarder Joodse gebedshuis. Die werden in de oorlog verstopt om te voorkomen dat de Duitsers ze zouden stelen.

De Leeuwarder burgemeester Sybrand Buma plaatste de onthulling in een breder perspectief: het monument „vraagt ons stil te staan bij wat er gebeurt als mensen worden buitengesloten”. Hij wees daarbij naar morgen, Roze Zaterdag. „Een feest. Maar laten we niet vergeten dat ook Sinti, Roma en homo's in de concentratiekampen verdwenen.”

Buma refereerde aan uitspraken van Jacobs in een interview zaterdag in deze krant. De opperrabbin wees naar bestuurders die in de oorlog meewerkten aan de deportaties. „Dat besef doet pijn”, aldus de burgemeester. „Mensen werden weggevoerd van hier, onder de ogen van bestuurders van hier. Dat gebeurt er als wij niet op de bres gaan staan voor fundamentele vrijheden.”

Voor de plechtigheid woonden de genodigden in Zalen Schaaf een speciale voorstelling bij van *De Joodse Bruiloft*. Dat vertelt het verhaal van de Leeuwarder Joden Barend Boers

en Mimi Dwinger, die voor de oorlog een groots huwelijksfeest vierden in dit theater en daarna op de vlucht sloegen voor de nazi's.

Zij overleefden, maar ontdekten dat veel van de gasten op hun feest waren omgebracht. Hun levensverhaal, inclusief filmopnamen van het huwelijk, verborgen ze in een koffer. Pas na hun dood ontdekten hun kinderen de geschiedenis van hun ouders, die daar nooit over spraken.

Jacobs roemde de voorstelling: „Meer dan indrukwekkend, al had ik misschien beter niet aanwezig geweest. Het maakt me emotioneel.” Ook zijn ouders zwegen over de oorlog, „om ons het verdriet te besparen. Wij leefden in de schaduw van de oorlog.”

Buma – volgens Joodse regels ook Jood omdat zijn oma dat was – ontdekte na de dood van een oudtante ook een 'koffertje': een kistje met brieven en kaarten van haar oma, die in Sobibor werd vermoord. „Als we willen dat de geschiedenis zich niet herhaalt, dan moeten we de verhalen over de oorlog en de Holocaust levend houden.”

Bekijk op www.lc.nl/video

“
FOKSEN EN
MURDEN HÁLDE
KREKT SA MIN
AS WY FAN
WIETE FUOTTEN

Inge van der Zee van de Bond Friese Vogelwachten > 27

Yad Vashem postuum voor echtpaar uit Grou

DEN HAAG In Den Haag is gisteren postuum de Yad Vashem-onderscheiding uitgereikt aan het Grouster echtpaar Lijkele Kerkhof en Neeltje Kerhof-Beeksma. Hun dochter Minnie Rottiné-Kerkhof nam het erbetoon voor niet-Joden die Joden geholpen hebben tijdens de Tweede Wereldoorlog in ontvangst. Haar man Jan Pieter Rottiné zette de aanvraag in werking. Vanaf maart 1943 tot de bevrijding boden de Kerkhofs onderdak aan de joodse journalist Sem Davids. Davids publiceerde zijn onderduikverhaal in *De Gids*. Hij overleed in 1970.

Zorgen om politie in Achtkarspelen

BUITENPOST De fractie van Gemeentebelangen Achtkarspelen (GBA) heeft zorgen om het politiecursus in Noardeast Fryslân. Bij de partij zijn berichten binnengekomen over een verstoord werksfeer en toenemende ziekmeldingen in de organisatie. „En daarmee ook de onvrede onder het personeel”, aldus GBA in de brief aan het college van B en W. De partij wil van het college weten of deze ten koste gaat van „projecten, veiligheid en inzetbaarheid.” GBA haalt als „mogelijk uitvloeisel” de hangjongerenoverlast in Surhuisterveen aan. Die is door politiegrijpen opgelost in het dorpshart, maar nu verplaatst naar elders. Van een controle zou het door tijdgebrek niet komen, zegt Frans Hoekstra.

meer nieuws
> www.lc.nl

